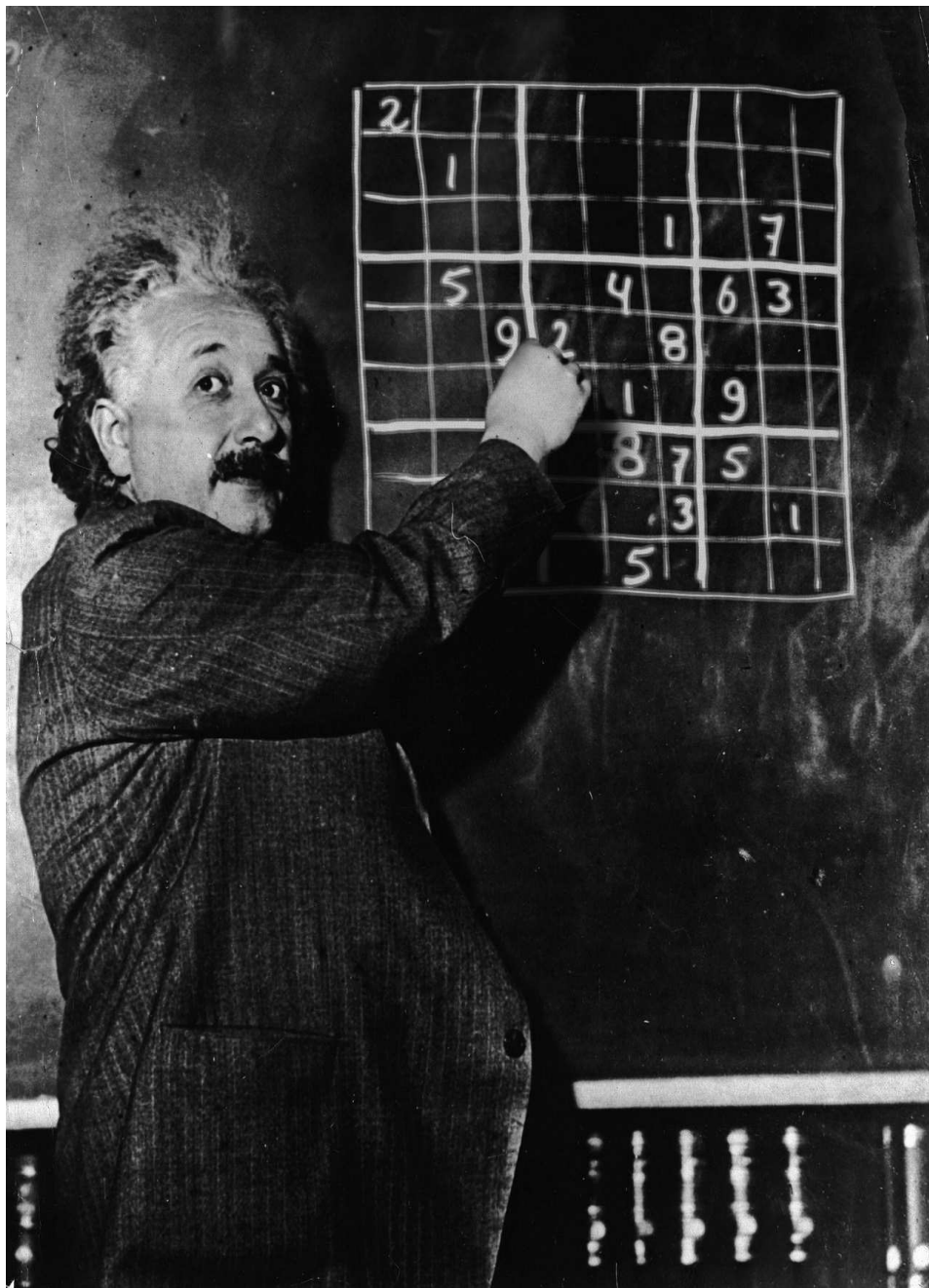

BORDSCHEMA'S

voor juffen en meesters

Han Berghs

Albert Einstein

Voorwoord

Bordschema's zijn heel verhelderend. Ze geven houvast en tonen de werkelijkheid of een deel daarvan op een bepaalde 'uitgeklede' manier, zodat je iets snel begrijpt en er met 'klasgenoten' over van gedachten kunt wisselen. Met enige 'verbeeldingskracht' zie je in één oogopslag de samenhang tussen de elementen van het schema en je kunt vervolgens gericht verder studeren. Speciaal aanbevolen voor (toekomstige) juffen en meesters.

Zaken schematisch weergeven, is ook een verarming, maar juist door vanuit een bepaalde optiek naar iets te kijken, kun je je visie op zaken ontwikkelen of je ideeën, al dan niet na discussie, bijstellen. Een genuanceerde invulling van het schema levert je vervolgens meer kennis en inzicht op. Vergelijk het maar met de jazzmusicus die aan de hand van een bluesschema van 12 maten eindeloos en onvoorbereid met collega musici kan improviseren.

De schema's betreffen een reeks van onderwerpen: evolutie, geschiedenis, psychologie, maatschappij, organisatie, opvoeding, onderwijs en creativiteit, met als toegift, het bluesschema...

Han Berghs

**Als de bezieling je ontbeert,
ga dan maar niet in het onderwijs...**

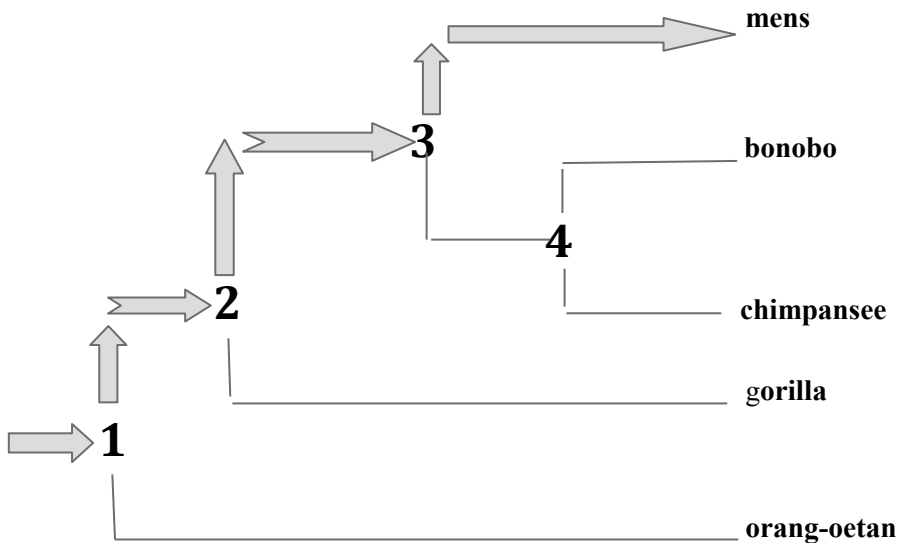
Inhoud

1. Het ontstaan van de mens	6
Mens, Bonobo, Chimpansee, Gorilla, Orang-oetang	
Mijlpalen in de vroegste ontwikkeling van de mens	
In vogelvlucht: ontstaan en ontwikkeling van de westerse beschaving	
2. Hier en nu: wie ben ik en wie ben jij?	14
Oerberoepen	
Kernkwadranten	
Het Enneagram	
Carl Jung	
Jean Piaget	
Ik ben, jij bent	
3. De Apenrots en andere organisatievormen	26
Soorten organisaties	
Leiderschapsstijlen	
Immaterieel belonen	
4. Opvoeding en Leerprocessen	32
Sturing, zelfsturing	
Componenten van opvoeding	
Perfectionisme en faalangst	
Abraham Maslow	
Gezond verstand versus instinct	
Jan Remmerswaal	
5. Onderwijs	42
Leon van Gelder	
Robert Glaser	
Soorten doelen	
David Krathwohl	
Benjamin Bloom	
Lesvoorbereiding – Les – Evaluatie	
Onderwijsstijlen	
Robert Gagné	
David Kolb	
6. Creativiteit	54
Wat is creativiteit	
Kunsteducatie	
Slot	60
Bluesschema's	

1. Het ontstaan van de mens

In het onderstaand schema staat het ontstaan van de moderne mens heel globaal afgebeeld.

Wat opvalt, is dat ongeveer tien miljoen jaar geleden de meest recente gemeenschappelijke voorouder van de Afrikaanse mensapen en de mens moet hebben geleefd. Zeven miljoen jaar geleden zijn de vroegste mensachtigen ontstaan. Deze zeven miljoen jaar durende evolutie heeft een heel scala aan succesvolle en minder succesvolle mensachtigen opgeleverd. Tal van eigenschappen binnen een bepaalde groep mensachtigen en aapachtige zijn in de loop van de generaties veranderd als gevolg van genetische variatie, voortplanting en natuurlijke selectie. De succesvolste mensachtigen ontwikkelden taal. Door het ontstaan van **taal** zijn hun hersenen extreem gegroeid. Mensachtigen die geen taal ontwikkelden, waren minder succesvol. Vroeg of laat hebben zij het toneel moeten verlaten.

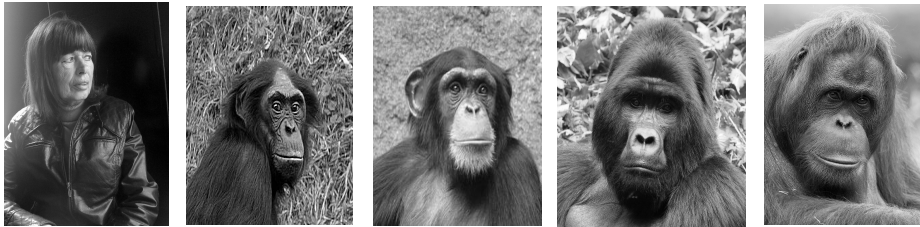
Betekenis van de cijfers in het bovenstaande schema:

- 1 gemeenschappelijke voorouder van 16 miljoen jaar geleden
- 2 gemeenschappelijke voorouder van 10 miljoen jaar geleden
- 3 gemeenschappelijke voorouder van 7 miljoen jaar geleden
- 4 gemeenschappelijke voorouder van 3 miljoen jaar geleden

Opmerking:

Bonobo's zijn minder geneigd zijn tot geweld dan chimpansees. Geweld onder bonobo's komt wel voor, maar dat is veel minder gebruikelijk en vrijwel altijd ook minder serieus. Daarentegen is seks bij bonobo's een veelvoorkomend verschijnsel met een grote sociale functie.

De mens beschermt de bonobo tegen de chimpansee, maar wie beschermt de sociale vredelievende mens tegen zijn agressieve soortgenoot? De strijd tussen Athene en Sparta lijkt nog niet voorbij...

mens

bonobo

chimpansee

gorilla

orang-oetang

Mijlpalen in de vroegste ontwikkeling van de mens:

Wat	Wanneer
stenen hulpmiddelen	4 miljoen jaar geleden
stenen hakbijl	2,5 miljoen jaar geleden
vuur maken	2,3 miljoen jaar geleden
zelf voedsel bereiden	2,3 miljoen jaar geleden
speer	400.000 jaar geleden
gereedschap	250.000 jaar geleden
vervaardiging kleding	110.000 jaar geleden
pijl en boog	20.000 jaar geleden
uitvinding van het wiel	10.000 jaar geleden